

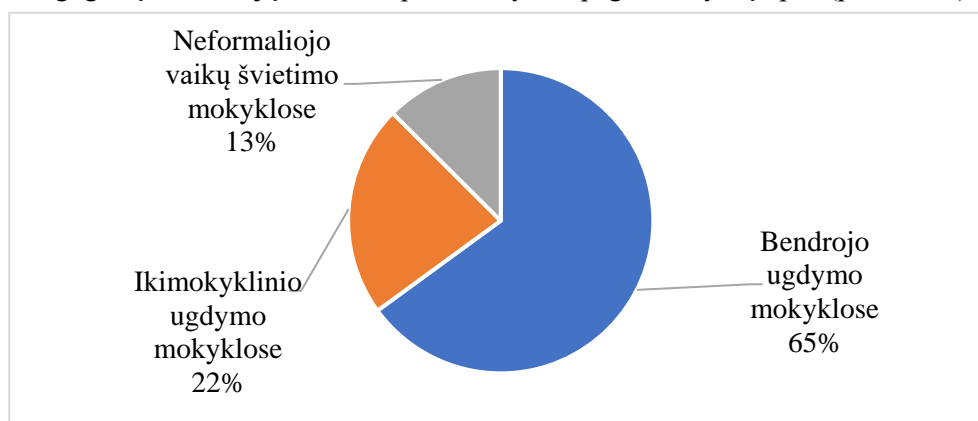
Pasvalio rajono savivaldybė

Pasvalio r. savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdo Pasvalio rajono savivaldybės Švietimo pagalbos tarnyba (toliau – Tarnyba)¹.

2021–2022 m. m. Pasvalio r. savivaldybėje dirbo 471 pedagoginis darbuotojas, iš jų 306 (65 proc.) – bendrojo ugdymo, 106 (22 proc.) – ikimokyklinio ugdymo, 59 (13 proc.) – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.). Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje yra profesinės mokyklos padalinys – Panevėžio mokymo centro Joniškėlio mokymo skyrius, bet jų darbuotojai priskiriami Panevėžio miesto savivaldybei. Pastaruosius keletą metų pastebimas savivaldybės pedagoginių darbuotojų, dirbančių bendrojo ugdymo įstaigose, skaičiaus mažėjimas (11 %) – 2019–2020 m. m. jų buvo 342, 2020–2021 m. m. – 322. Savivaldybės švietimo įstaigose dirba labai mažai jaunesnio amžiaus ir daugėja vyresnio amžiaus (55–60 m.) pedagoginių darbuotojų.

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)



2022 m. Tarnyba vykdė 9 ilgalaikes (ne mažiau kaip 40 val. trukmės) PKT programas (toliau – Programos) pagal Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus. Jose dalyvavo 238 pedagoginiai darbuotojai (žr. 1 lentelę).

Palyginti su 2021 m., matyti, kad 2022 m. Programų vykdyta mažiau. Pagal prioriteto *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį* kryptis *Skaitmeninio raštingumo tobulinimas* ir *I mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas* Tarnyba 2021 m. įgyvendino 3 (1 ir 2) Programas, todėl 2022 m. didesnis dėmesys buvo skirtas šio prioriteto krypties *Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse*. Prioriteto *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas* aktualiausia PKT kryptis (pagal dalyvavusiųjų skaičių) išliko ta pati – *Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime*, o pagal prioriteto *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas* kryptis abejus metus vykdytas vienodas Programų skaičius.

¹ Prieiga internete <https://pspt.lt/>.

1 lentelė. Daugiausia Programų vyko pagal prioritetą *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas*

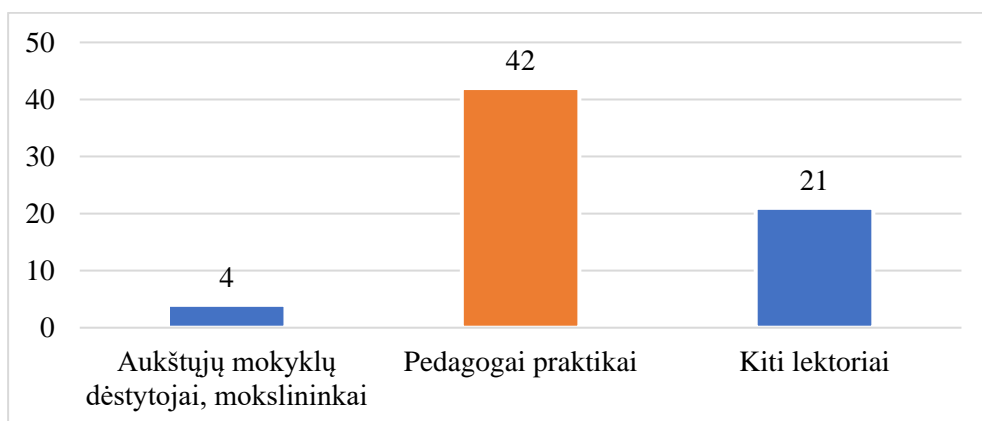
Vykdytų Programų ir dalyvių pasiskirstymas pagal prioritetus

Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų Programų skaičius	Vykdytų Programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	1	25
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	–	–
I mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	–	–
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	1	25
Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas	3	83
Mokinio skirtubių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	1	36
Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	2	47
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	5	130
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	2	34
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	1	8
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	2	88
Iš viso:	9	238

Rajono pedagoginiai darbuotojai, dalyvavę įgyvendinant Programas ir plėtoję savo profesines kompetencijas, turėjo galimybę mokytis kartu su pedagogais praktikais, mokslininkais ir kitais lektorais (psichologais, sveikatos specialistais, Tarnybos darbuotojais ir kt.).

2 pav. Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo Programas dažniausiai įgyvendino pedagogai praktikai

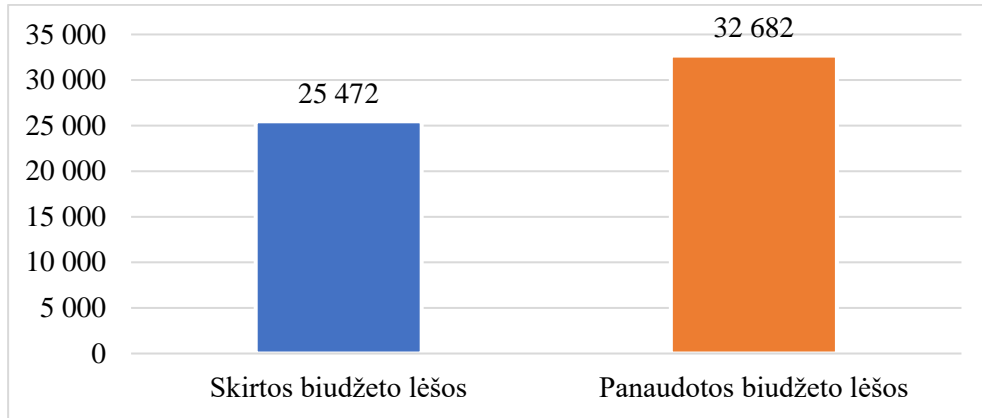
Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo Programas įgyvendinę (vykdę) lektorai



2022 m. savivaldybė PKT panaudojo daugiau lėšų nei buvo skirta (žr. 3 pav.), tikėtina, perskirstė lėšas iš kitų nepanaudotų lėšų, atsiradus didesniai PKT poreikiui dėl atnaujinamo ugdymo turinio. 2021 m. savivaldybė buvo panaudojusi 70 proc. visų PKT skirtų lėšų.

2 pav. Iš skirtų biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota 128 proc.

Biudžeto lėšos, tenkančios pedagogų kvalifikacijai tobulinti (eurais)



Kvalifikacijos tobulinimo galimybių užtikrinimas savivaldybėje

(interneto svetainės puslapių apžvalgos, atliktos 2023 m. vasario–gegužės mėn., duomenimis)

Tarnyba siekia sudaryti rajono pedagogams palankias sąlygas siekti profesinių kompetencijų, kurios atitiktų švietimo sistemos pokyčių keliamus reikalavimus. Savivaldybės pedagoginiai darbuotojai apie kvalifikacijos tobulinimo renginius informuojami registracijos sistemoje *Semiplius*, Tarnybos interneto svetainėje, *Facebook* grupėse, informacija el. paštu siunčiama ugdymo įstaigoms. Informacija apie renginius švietimo įstaigose skelbiama ir savivaldybės svetainėje. Tarnybos svetainėje skelbiami kiekvieno mėnesio renginiai, tarp jų yra ir mokymai pagal ilgalaikes Programas. Renginių lentelėje šalia pavadinimo nurodoma renginio vykdymo data, laikas, vieta, lektoriai, kaina, bet pasigendama informacijos apie renginio trukmę. Prie renginių nurodytos prioritetingos PKT sritys, patvirtintos Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023–2025 metams. Ilgalaikių Programų yra pagal visus ŠMSM numatytus prioritetus. Tarp jų yra renginių pagal Programas, skirtas ugdymo turinio atnaujinimui (toliau – UTA), atskirai įvairių dalykų mokytojams, taip pat ikimokyklinio ir pradinio ugdymo mokytojams.

Teikiamos konsultacijos savivaldybės lygmeniu: dėl prevencinių Programų įgyvendinimo mokyklose, dėl mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų atestacijos dokumentų rengimo, dėl duomenų teikimo Mokinių registrai ir ŠVIS, dėl vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių vykdymo ir koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų, dėl ugdymo planų rengimo. Tarnybos metodininkams priskirtos kuruojamos mokyklos, jie konsultuoja ir teikia pagalbą švietimo įstaigoms, planuojant PKT.

Tarnybos svetainės duomenimis, vyksta susitikimai-diskusijos su mokyklų metodinėmis tarybomis mokinių pasiekimų gerinimo klausimais, su mokyklų administracijomis ir mokyklų tarybomis, surengta apskritojo stalo diskusija „Apie ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų specialiųjų ugdymo poreikių perspektyvas Pasvalio rajone“. Tarnyba organizuoja dalykininkų metodinių būrelių pasitarimus, susirinkimus, metodines praktines konferencijas, viena iš jų – „Mūsų iššūkiai“ – skirta darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais. Vyksta virtualios darbų parodos, vykdomi ilgalaikės Programos „Kolegialaus bendradarbiavimo strategijos kūrybiškos asmenybės ugdymui“ moduliai.

Tarnybos svetainėje sistemingai kaupiamas edukacinės patirties bankas. Jis apima įvairių sričių gerosios patirties naujoves, skelbiamas pagal tematiką. Jame mokytojai gali rasti kolegų

pamokų, veiklų ar taikytų metodų aprašymus. Jei veikla sudomina, galima susisiekti nurodytu el. paštu ir pasikonsultuoti dėl jos vykdymo.

Tarnybos svetainėje yra atskira skiltis, skirta UTA, kurioje skelbiama visa naujausia su tuo susijusi informacija, paimta iš Švietimo portalo www.emokykla.lt, NŠA svetainės ir *YouTube* kanalo, taip pat susiję leidiniai ir medžiaga.

Daug dėmesio PKT skiria ir pati savivaldybė. Ji vykde projekto „Lyderių laikas 3“ veiklas: atliko profesinio kapitalo tyrimą savivaldybės švietimo įstaigose, surengė kūrybinės komandos stažuotę Kauno rajono ir Druskininkų savivaldybėse, taip pat mokymus „Lyderis besimokančioje organizacijoje“, „Individualizuotas ir personalizuotas mokymas“, „Individualizuotas ir diferencijuotas mokymas naudojant IKT arba nuotolinio mokymo iššūkius ir galimybes“, „Lyderis – mokymosi vedlys“, „Besimokančios bendruomenės kūrimas“, „Savivaldus mokymas(is) per kolegialų pamokų stebėjimą ir grįžtamojo ryšio teikimą“ (Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos patirtis), „Vaiko asmenybės ūgtis ir socialinių kompetencijų ugdymas“, „Pamokos studija“, organizavo kūrybinės komandos ir konsultantų susitikimus (keletą per metus), vyko metodinis forumas „Skaitmeninis turinys nuotoliniame ugdyme: iššūkius ir / ar galimybes?“.

Remiantis veiklos duomenimis, atsispindinčiais interneto svetainės puslapiuose, galima teigti, kad Tarnyba, įgyvendindama PKT, užtikrina informacijos prieinamumą ir suteikia įvairesnes naudojimosi galimybes pedagoginių darbuotojų bendrosioms ir profesinėms kompetencijoms ugdyti.

PKT poveikis ugdymo kokybei

Savivaldybės ir Tarnybos duomenimis, pedagogams, dalyvavusiems kvalifikacijos tobulinimo veiklose, kartą per metus organizuojamos apskritojo stalo diskusijos švietimo įstaigose, kurioms vykstant analizuojami mokinių pažangos rezultatai ir mokytojų kvalifikacijos tobulinimo poveikis jiems; aptariama, kokios pagalbos reikėtų, kad įvyktų mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos pokyčiai.

Pastebimas **PKT poveikis mokinių pasiekimams ir pažangai**. Po pedagogų dalyvavimo PKT renginiuose geresnis mokinių skirtųjų suvokimas, poreikių ir galimybių atpažinimas ir gebėjimas individualizuoti užduotis, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų ir vadovų nuomone, turėjo įtakos mokinių individualiai pažangai: išaugo mokinių pasitikėjimas savimi, pagerėjo jų tarpusavio santykiai, padidėjo mokymosi motyvacija.

Kryptingai, pagal šalies ir rajono PKT prioritetus ir mokyklų poreikį vykdomas pedagogų kvalifikacijos tobulinimas daro **poveikį ir savivaldybių mokyklų, kaip organizacijų, pažangai**. Švietimo įstaigų veiklų įsivertinimo duomenys naudojami pokyčių procesams planuoti ir mokytojų kvalifikacijos tobulinimo Programoms kryptingai rengti. Akcentuojamas įgytų žinių praktinis taikymas ir grįžtamojo ryšio stebėseną mokyklose. Mokyklų vadovų teigimu, suaktyvėjo mokytojų kolegialus bendradarbiavimas: mokytojai metodinėse grupėse pagal mokomuosius dalykus arba koncentrus planuoja ir veda integruotas pamokas, išbando naujus mokymo(si) metodus, strategijas ir vertina jų poveikį mokinių pažangai.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, *siūloma*:

- savivaldybės lygmeniu daugiau dėmesio *skirti* PKT stebėsenai, *analizuojant*, ar mokymosi patirtis ir dalyvaujant PKT programose pedagogų išplėtos kompetencijos perkeliamos į praktiką;
- glaudžiau *bendradarbiaujant* su savivaldybės mokyklomis, *įtraukiant* vadovus, metodinius būrelius ir (ar) kitus bendruomenės narius, *stiprinti* PKT renginiuose dalyvavusių pedagogų motyvaciją taikyti mokymosi patirtį;
- *priskirti* Programų turinį prioritetinėms 2023–2025 m. PKT sritims.